

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Економіки та менеджменту
/назва факультету/

Кафедра психології
/назва кафедри/

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Галина ЦІХ

(прізвище та ініціали)

(підпис)

« 30 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

/назва дисципліни/

галузь знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

/шифр і назва галузі знань/

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

/назва/

спеціальність

053 «Психологія»

/шифр і назва/

освітня програма

«Психологія»

/назва/

спеціалізація

/назва/

вид дисципліни

Обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки

/обов'язкова/вибіркова/

Тернопіль – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

(назва дисципліни)

для студентів факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробники:

професор кафедри психології,
доктор історичних наук, професор

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

/ Ярослав СТОЦЬКИЙ /

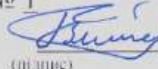
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
кафедри психології

(назва)

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

/ Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
факультету економіки та менеджменту

(назва)

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2

Секретар НМК

(підпис)

/ Оксана ПОТІХА /

(ініціали та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 053 «Психологія»

(шифр і назва)

освітня програма «Психологія»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

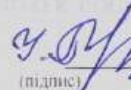

(підпис)

/ Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /

(ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

/ Ірина ПЕРІГ /

(ініціали та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4,5/135	4,5/135
Аудиторні заняття, год.	48	16
Самостійна робота, год.	87	119
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	32	10
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	16	6
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до лабораторних (практичних, семінарських) занять	24	8
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	36	82
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	27	29
Залік		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання - 64%;
- заочна (дистанційна) форма навчання - 88%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Дисципліна «Основи наукових досліджень» є головною організаційною складовою НДР студента. Важливе значення цього курсу в системі навчання у ВНЗ полягає у можливості проведення цілісного методологічного аналізу щодо розуміння сутності тих явищ, які складають основний навчальний матеріал за фахом. Це істотно наближає методологію до практичної сторони навчального процесу.

Практика показує, що наукова праця підвищує інтерес до вивчення загальних і спеціальних дисциплін за обраною спеціальністю, сприяє формуванню теоретичних і практичних навичок, необхідних фахівцю-досліднику, розширює науковий кругозір і здібності до проведення методологічного аналізу і критичного розуміння досягнень сучасної науки.

Метою вивчення курсу є формування у студентів спеціальності 053

«Психологія» знань та практичних навичок дослідної роботи в галузі психології, необхідних для успішного виконання відповідних функціональних обов'язків у процесі майбутньої професійної діяльності.

2.2. Основні завдання курсу Основи наукових досліджень

Основне завдання курсу – ознайомити студентів з метою, змістом та методами науково-дослідної роботи.

1. У процесі вивчення курсу студент має набути такі вміння і навички:

- ✓ вибирати напрямок НДР у рамках професійної діяльності;
- ✓ оцінювати актуальність намічених досліджень, їх зв'язок із сучасною інформаційною політикою нашої країни;
- ✓ формулювати мету і завдання дослідження;
- ✓ визначати об'єкт і предмет дослідження;
- ✓ формувати програму і план проведення досліджень, розробляти методіку досліджень відповідно до вибраної теми;
- ✓ здійснювати аналітичний огляд джерел наукової інформації за обраною тематикою НДР;
- ✓ складати й оформляти реферати, статті, звіти про науково-дослідну роботу та рецензії на них.

Для досягнення поставлених завдань паралельно з лекційним курсом проводяться практичні заняття, індивідуальні заняття, які дають змогу закріпити теоретичні знання, сформувати вміння і навички проведення наукових досліджень.

Програмні результати навчання:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

загальних:

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальних:

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	<p>Тема 1. ГЕНЕЗИС НАУКИ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВІД ПРОТОНАУКОВИХ ЗНАНЬ ДО МОДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наука як особливий вид пізнавальної діяльності про світ. 2. Наука античного світу. 3. Наука в епоху Відродження. 4. Розвиток науки у XVII-XXI століттях. 5. Організація наукової діяльності в сучасній Україні. 	4	1
2	<p>Тема 2. НАУКА ЯК ПРОДУКТИВНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про науку, її сутність і функції. Основи наукознавства. 2. Понятійний апарат науки. 3. Класифікація науки. 	2	1
3	<p>Тема 3. Тема. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ШЛЯХ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ МЕТОДИКИ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. 2. Науково-дослідна діяльність студентів. 3. Вибір теми та реалізація дослідження. 4. Ефективність наукових досліджень. 	4	1
4	<p>Тема 4. ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. 2. Методи та техніка наукових досліджень. 3. Методи емпіричного дослідження. 4. Методи теоретичного дослідження. 5. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях. 	4	1
5	<p>Тема 5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 3. Техніка роботи зі спеціальною літературою. 	4	2

6	<p>Тема 6. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ.</p> <p>1. Оформлення списку літератури українською мовою (новий стандарт):</p> <p>а) загальні положення та особливості складання комплексного бібліографічного посилання;</p> <p>б) бібліографічне посилання на архівний документ;</p> <p>в) бібліографічне посилання на електронні ресурси.</p> <p>2. Прикладне оформлення списку літератури за ДСТУ 8302: 2015.</p> <p>3. Приклади переліку особливих випадків скорочення слів і словосполучень у бібліографічному описі.</p> <p>4. Оформлення списку літератури латиницею (Гарвардський стандарт):</p> <p>а) загальні правила транслітерації;</p> <p>б) приклади детальних правил оформлення посилань на різні види джерел.</p> <p>5. Приклади транслітерації українського алфавіту латиницею та написання обов'язкових елементів списку літератури англійською мовою.</p>	6	2
7	<p>Тема 7. КУРСОВА, ДИПЛОМНА РОБОТИ: НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТ.</p> <p>1. Загальні положення.</p> <p>2. Курсова і дипломна роботи: загальна характеристика, послідовність виконання та оформлення.</p> <p>3. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової та дипломної робіт.</p>	4	1
8	<p>Тема 8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.</p> <p>1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.</p> <p>2. Наукова монографія, наукова стаття, тези доповіді.</p> <p>3. Реферат, доповідь, виступ, книги.</p> <p>4. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.</p> <p>5. Форми звітності.</p>	4	1
Усього годин:		32	10

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Тема 1. Генезис науки і наукової діяльності: від протонаукових знань до модерних досліджень.	2	0,5
2	Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства.	2	0,5
3	Тема 3. Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем методики.	2	0,5
4	Тема 4. Основи методології науково-дослідної роботи.	2	0,5
5	Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	2	1
6	Тема 6. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами.	2	1
7	Тема 7. Курсова, дипломна роботи: написання, оформлення, захист.	2	1
8	Тема 8. Методи та форми впровадження результатів наукового дослідження.	2	1
Усього годин:		16	6

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу	24	8
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції: 1. Розвиток і формування протонаукових знань в Давній Греції. 2. Генезис психології як науки в світі і в Україні. 3. Вклад Римо-Католицької Церкви у розвиток науки в епоху середньовіччя. 4. Виникнення друкарства та його вплив на розвиток знань про Бога, світ, людину. 5. Видатні наукові відкриття у XVI – XIX століттях та	36	82

	<p>процес диференціації науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Найвизначніші відкриття та винаходи українських вчених для розвитку науки і суспільної практики. 7. Прикладний аналіз основних завдань наукознавства. 8. Характеристика видів наукової діяльності. 9. Місце і роль психології у загальній класифікації сучасних наук. 10. Особливості методики геуристики (накопичення) фактів та їхнього аналітичного опрацювання. 11. Основні етапи науково-дослідницької діяльності під час написання студентами кафедри психології курсової і дипломної робіт. 12. Історія та діяльність студентського наукового товариства ТНТУ ім. Івана Пулюя. 13. Особливості методів спостереження і порівняння та їх застосування у психології. 14. Особливості методів опитування і експерименту та їх застосування у психології. 15. Особливості історичного і логічного методів дослідження та їх застосування у психології. 16. Особливості методу абстрагування та його застосування у психології. 17. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 18. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 19. Техніка роботи зі спеціальною літературою. 20. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. 21. Методика пошуку наукової інформації в мережі Internet. 22. Приклади правил оформлення бібліографічного опису окремих видів джерел 23. Методика виконання і оформлення курсової роботи. 24. Методика виконання і оформлення дипломної роботи. 25. Підготовка і процедура захисту дипломної роботи. 26. Технологічний зміст «Авторської довідки» дипломної (магістерської роботи) 27. Детальний методичний аналіз наукової монографії (на вільний вибір). 28. Методика написання наукової статті або тез до неї для університетського студентського наукового збірника. 29. Методика написання інформативного реферату. 30. Методика написання рецензії на такі види наукових досліджень: наукову монографію; підручник чи навчальний посібник; наукову статтю (вільний вибір до 		
--	---	--	--

	кожного виду).		
3	Підготовка та складання заліку, тестування - Модуль №1 - Модуль №2 - Залік	27	29
Усього годин:		87	119

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	17		20	18		25	100
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	За кожних 3 бали семестрової оцінки студент отримує 1 бал підсумкової оцінки автоматично	
Лекції 1-8	Практичне заняття №1	5	Лекції 9-16	Практичне заняття №5	4		
	Практичне заняття №2	4		Практичне заняття №6	5		
	Практичне заняття №3	4		Практичне заняття №7	4		
	Практичне заняття №4	4		Практичне заняття №8	5		

5. Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс «Основи наукових досліджень» (ID: 2063).

1. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 36 с.

2. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 22 с.

6. Рекомендована література

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підруч. К.: Право, 2023. 368 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
3. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу: метод. посіб. для студ. вищих педаг. навч. закл. К.: Вища школа, 2003. 69 с.

4. Комар Ю. М., Попов О. І., Комар В. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2018. 182 с.
5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-е вид. К.: Алерта, 2019. 492 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2003. 192 с.
7. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2021. 352 с.
8. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К., 1997. 56 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студ. курс., асп. і ад. / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учб. літ-ри, 2010. 352 с.
10. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації/ уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. Луцьк : ВППО, 2019. 60 с.
11. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2019. 336 с.
11. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. К.: [Б.В.], 2003. 116 с.
12. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень К.: РНКЦ «ДІНІТ», 2000. 259 с.
13. Стоцький Я. В. Методологія досліджень комплексної історії єпархій і монастирів УГКЦ на сучасному етапі. *Наук. зап. ТНПУ ім. Володимира Гнатюка*. Сер. Історія. 2014. Вип. 1. Ч. 3. С. 221 – 226.
14. Стоцький Я. В. Методологічні особливості дослідження полівекторної історії парафій, монастирів і єпархій УГКЦ. *Українське релігієзнавство*. 2015. № 71 – 72. С. 161 – 170.
15. Стоцький Я. В. Наука і релігія крізь призму діяльності лауреатів Нобелівської премії (за винятком нобеліантів Премії миру). *Наук. зап. ТНПУ ім. Володимира Гнатюка*. Сер. Історія. 2017. Вип. 1. Ч. 2. С. 92 – 100.
16. Стоцький Я. В. Застосування методу інтерв'ю для наукових досліджень студентів-психологів. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 05 – 06 жовтня 2023 р.)* / ред. кол.: Петровський О. М., Вітенко І. М. та ін. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 268 – 270.
17. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 4-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2004. 307 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в А-Tutor, ID:2063. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
2. <http://www.nbuuv.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського.

